

Ånge kommun

Socialnämnden
Reviderat 2022-02-24

Tillämpningsanvisningar –

**Vid beslut om insats inom omsorg enligt
socialtjänstlagen 4 kap 1 §**

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte.....	3
1.2	Rätten till bistånd Socialtjänstlagen 4 kap 1§.....	3
1.2.1	Behovet kan tillgodoses på annat sätt	4
1.2.2	Skälig levnadsnivå	4
1.3	Barnperspektivet.....	4
1.4	Jämställdhetsperspektivet.....	4
2	Beslut, verkställighet och uppföljning av insats	6
2.1	Beslut om insats.....	6
2.1.1	Insatser kvällar och helger	6
2.2	Verkställighet	6
2.3	Uppföljning	6
3	Vid beslut om särskilt boende.....	7
3.1	Permanent särskilt boende.....	7
3.2	Handläggarens ansvar i väntan på verkställighet av beslut - särskilt boende.....	8
3.3	Rätten till medboende och parboende vid permanent särskilt boende	8
3.4	Korttidsboende.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
3.5	Behov indicerar korttidsboende.....	9
4	Beslut om hjälp i hemmet	10
4.1	Omsorg	10
4.1.1	Daglig personlig hygien	10
4.1.2	Dusch eller bad.....	10
4.1.3	På/avklädning.....	10
4.1.4	Toalettbesök	11
4.1.5	Förflyttningar i det egna hemmet.....	11
4.1.6	Bäddning och renbäddning	11
4.1.7	Måltider och måltidssituation.....	11
4.1.8	Måltider ordinärt boende.....	11
4.1.9	Måltidssituationen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.1.10	Trygghet.....	12
4.2	Praktisk hjälp.....	13
4.2.1	Städning	13
4.2.2	Tvätt och klädvård.....	14
4.2.3	Inköp och andra ärenden	14
5	Sociala insatser.....	15
5.1	Samvaro och social aktivitet i hemmet.....	15
5.2	Dagverksamhet	15
5.3	Promenader(utevistelse)	15
5.4	Kontaktperson	16
6	Individstöd	16
7	Övrigt	17
7.1	Ledsagning - utanför bostaden	17
7.2	Assistans med egenvård	17
8	Stöd till anhöriga.....	18
8.1	Anhörigstöd - generell insats.....	19
8.2	Stöd till anhöriga efter behovsprövning	18
8.3	Anhörigbidrag	19

1 Inledning

Till socialnämndens uppgifter hör bland annat att underlätta för den enskilde att bo hemma och att kunna ha kontakt med andra med stöd av hjälp i hemmet, dagverksamheter eller annan liknande insats. Vidare finns en skyldighet att inrätta särskilda boendeformer för äldre och där erbjuda god vård som beaktar den enskildes behov av självbestämmande, integritet och trygghet.

Insatserna kan ges utifrån olika nivåer, individuell och generell. Den individuella nivån utgörs av vad socialtjänstlagen föreskriver om den individuella hjälpen för att uppnå skälig levnadsnivå, medan den generella nivån utgörs av hjälp i form av allmänt riktade insatser; t.ex. öppna dagcentraler.

En majoritet av alla beslut enligt socialtjänstlagen som rör omsorg om äldre och funktionshindrade fattas på handläggarnivå utifrån en delegeringsordning.

Biståndshandläggaren beslutar:

- Enligt socialnämndens delegeringsordning och gällande tillämpningsanvisningar

Socialnämnden fattar beslut när:

- Beslut är förknippat med extra ordinära kostnader och/eller när den sammanlagda schablontiden överstiger 150 timmar per månad
- Beslut är av principiell karaktär

Beslut om insatser ska utgå från den enskildes individuella behov för att uppnå en skälig levnadsnivå. Socialtjänstlagen går alltid före lokala anvisningar, varför avsteg ska göras i de fall det finns skäl för detta.

Handläggaren bör vara medveten om de kostnader som ett beslut kan resultera i. När ett behov ska tillgodoses och det finns flera alternativa insatser att erbjuda för att tillförsäkra den enskilde god vård och omsorg ska handläggaren, om möjligt, välja den insats som resulterar i den lägsta kostnaden.

1.1 Syfte

Syftet med tillämpningsvisningarna är att vara vägledande för handläggaren för vad som i normalfallet kan bedömas som skälig levnadsnivå.

1.2 Rätten till bistånd enligt 4 kap 1§ Socialtjänstlagen (Socialtjänstlagen)

Socialtjänstlagen 4 kap. 1§:

”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Vid prövning av behovet av bistånd för livsföringen i övrigt får hänsyn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 8 kap. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv”.

Beslut enligt socialtjänstlagen bygger på ett beslutsfattande som ska styras av behovet samtidigt som den beviljade hjälpen ska vara individuellt utformad och säkerställa en skälig levnadsnivå för den enskilde. Den enskilde beviljas bistånd om:

- Ett behov föreligger
- Behovet inte kan tillgodoses på annat sätt
- Biståndet behövs för att säkerställa en skälig levnadsnivå

1.2.1 Behovet kan tillgodoses på annat sätt

Uttrycket att ”den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt” i 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen avser att markera den enskilde individens förstahandsansvar.

I det ligger att den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter som står honom eller henne till buds innan rätten till bistånd inträder. Om behovet kan tillgodoses av den hjälpsökanden själv eller på annat sätt, t.ex. make/maka/sambo, finns således ingen rätt till bistånd.

1.2.2 Skälig levnadsnivå

Vid bedömning om en person har rätt till bistånd enligt Socialtjänstlagen används begreppet ”skälig levnadsnivå”.

Det finns dock ingen vedertagen definition av begreppet ”skälig levnadsnivå” och begreppet finns således inte definierat i sin helhet i ordböcker eller uppslagverk. Däremot finns orden skälig och levnadsnivå definierade var för sig. Ordet skälig definieras enligt Svenska Akademiens ordbok (2009) som rimlig, rättvis, billig, godtagbar samt överensstämmande med en normal och naturlig uppfattning om vad som är lämpligt. Nationalencyklopedin (2014) jämför ordet levnadsnivå med levnadsstandard vilket definieras som ett begrepp som avser individens materiella standard samt icke-materiella faktorer som påverkar individens livskvalitet. Skälig levnadsnivå kan kort beskrivas som en miniminivå för vad som kan förväntas av kommunen.

1.3 Barnperspektivet

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut eller andra åtgärder som rör insatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande. Med barn avses varje människa under 18 år.

1.4 Jämställdhetsperspektivet

Målet med jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma sina egna liv. I all myndighetsutövning och i genomförandet av beslut ska jämställdhetsperspektivet

beaktas.

UTKAST

2 Beslut, verkställighet och uppföljning av insats

2.1 Beslut om insats

Inkommen ansökan ska hanteras skyndsamt. Den som ansöker om bistånd ska få beslut inom fyra veckor, räknat från när alla nödvändiga intyg/utlåtanden inkommit. **Beslut på särskilda boende tar längre tid.**

2.1.1 Insatser kvällar och helger

Om behov av akuta insatser uppstår under kvällar och helger finns en rutin i verksamheten hur detta ska hanteras. Om insatser sätts in enligt rutinen ska enhetschef meddela biståndshandläggaren närmast följande vardag.

Biståndshandläggaren handlägger då ärendet enligt rutin. Beslut om insats som satts in akut kan beslutas retroaktivt.

2.2 Verkställighet

Beslut om särskilt boende verkställs snarast, dock senast tre månader efter beslut, av boendesamordnaren.

Beslut om hjälp i hemmet verkställs snarast av enhetschef för området.

2.3 Uppföljning

Uppföljning av nyinsatta insatser görs inom en månad av biståndshandläggare.

Pågående verkställigheter gällande hjälp i hemmet följs upp en gång per år, eller vid **större** förändringar samt utifrån individuellt behov.

3 Vid beslut om särskilt boende

Socialtjänstlagen 5 kap. 5§

”Socialnämnden ska verka för att äldre människor får goda bostäder och ska ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

I prövningen om särskilt boende ingår att ta ställning till om behovet kan tillgodoses genom insatser från hemtjänsten. **Plats på särskilt boende erbjuds då insatser via hemtjänsten inte längre räcker för att tillgodose individens behov. Endast i undantagsfall, exempelvis att den anhörige har skött den enskilde, kan plats på särskilt boende erbjudas utan att föregåtts av hemtjänstinsatser.**

Särskilt boende kan beviljas som dels permanent och dels korttidsboende.

3.1 Permanent särskilt boende

Insatsen innebär en hyresrätt med eget hyreskontrakt och med tillgång till personal dygnet runt. I beslutet om särskilt boende ingår **den tillsynen och praktiska hjälp som den enskilde behöver. Detta regleras i en genomförandeplan.** Beslut om permanent särskilt boende är ett tillsvidare beslut **och sedan 2020-01-01 ansvarar respektive boendechef för att en genomförandeplan upprättas. I genomförandeplanen ska brukarens behov av hjälpinsatser framgå samt hur hjälpen ska utföras, uppföljning ska göras årligen eller vid förändrat behov av hjälp. Samtliga beslut om permanent särskilt boende ska föregås av gemensam genomgång mellan biståndshandläggare och chef i syfte att säkerställa en jämn och rättssäker nivå i bedömningen.**

Kommentar:: särskilt boendep plats erbjuds i Ånge kommun, inte vid ett specifikt boende eller lägenhet. Vid speciella önskemål om placeringsort/-boende kan den enskilde ställa sig i kö för internflytt.

Ansökan om särskilt boende kan beviljas av olika anledningar. Följande behov kan indikera ett behov av särskild boende.

1. Omfattande behov av omsorg och praktisk hjälp

Beslut om boende kan tas vid stora behov av omsorg och/eller behov av tillsyn dygnet runt. Behoven kan inte tillgodoses via hemtjänst.

2. Behov orsakad av otrygghet och isolering

Ensamhet, isolering, oförmåga att larma, oro, bristande säkerhet, behov av tillsyn och trygghet är kriterier som kan motivera en bostad i särskilt boende.

Handläggaren ska vid sin bedömning ta reda på och bedöma risker och konsekvenser som den sökande sannolikt ställs inför. Exempel på sådana risker och konsekvenser kan vara ett upprepat larmande, att personen åker in och ut på sjukhus, täta telefonsamtal till anhöriga, psykisk ohälsa, fall i hemmet, desorientering, kan inte ta sig ut själv mm.

I vissa fall, till exempel vid misstanke om demens, bör läkarintyg inhämtas.

3.2 Handläggarens ansvar i väntan på verkställighet av beslut - särskilt boende

Handläggaren ansvarar för att hålla sig underrättad om att behovet tillgodoses från beslut om särskild boende. **Det kan vara nödvändigt att utöka hjälpen i hemmet eller bevilja korttidsboende i väntan på erbjudande om boendeplats.**

3.3 Rätten till medboende och parboende vid permanent särskilt boende

1. När en av makarna har behov av särskilt boende – medboende/parboende

Socialtjänstlagen 4 kap. 1c §

”För den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i socialtjänstlagen 5 kap 5§ ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott”.

Kommentar::

Se ”Tillämpningsanvisningar för medboende och parboende” SN 16/103

2. När båda makarna har behov av särskilt boende - parboende

Socialtjänstförordningen 2 kap. 2 §

För de fall makar, sambor eller registrerade partner beviljas boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) skall med skälig levnadsnivå förstås att båda bereds plats i samma boende, om de begär det.

Kommentar::

Se ”Tillämpningsanvisningar för medboende och parboende” SN 16/103

3.4 Korttidsboende

Av beslutet om insats i form av korttidsboende ska det finnas ett tydligt syfte och mål med vistelsen som ska vara klart definierat och beskrivet samt att andra alternativ bör ha uttömts.

Beslut om korttidsboende ska alltid vara tidsbegränsat och ska som regel inte erbjudas med en sammanhängande period som är längre än 4 veckor. Under vistelsen ska en uppföljning och planering för framtida insatser göras. Vid uppföljningsmötet ska samtliga aktörer vara väl förberedda för att inte fördröja hemgången till det egna boendet. Beslut om korttidsboende bör inte uppgå till längre tid än sammanlagt 3 månader.

3.5 Behov som indicerar korttidsboende

1. Återhämtning efter sjukhusvistelse

Insatsen kan beviljas då det finns ett behov av återhämtning och rehabilitering efter sjukperiod.

2. Utredning av förändrat hjälpbehov

Insatsen beviljas när boendesituationen eller omfattningen av andra insatser behöver utredas.

3. I väntan på permanent boendeplats

Insatsen beviljas personer som väntar på plats i särskilt boende och inte kan vänta i det egna hemmet. Insatsen kan även beviljas i väntan på att annan åtgärd ska utföras, t. ex. bostadsanpassning eller väntan på operation.

Kommentar::

För att inte kunna vänta i sin bostad krävs ett stort omsorgs- och trygghetsbehov som inte kan tillgodoses av hjälp i det egna hemmet.

Den som vistas på korttidsboende och väntar på permanent boendeplats kan inte tacka nej då plats erbjuds. I dessa fall ska **beslut på kortvårdsplats** avslås och återgår den enskilde till sitt ordinära boende.

Om den enskilde väntat hemma och tackat nej till erbjuden plats på särskilt boende beviljas därefter inte korttidsboende under väntetiden, under förutsättning att förhållandena inte ändrats.

4. Vård i livets slut

Svårt sjuka ska ges en individuellt anpassad vård och omsorg i livets slutskede. I vissa fall kan korttidsboende eller utökad hjälp i hemmet vara aktuellt; t.ex. vid försämring av hälsotillståndet, vid oro eller för att säkerställa trygghet för personen.

Ett alternativ är Hospice som beviljas i dialog mellan **ansvarig läkare**, biståndshandläggare, den enskilde och Hospice.

Vanligtvis beviljas Hospice i tre månader där uppföljning görs månadsvis.

5. Akuta situationer

Korttidsboende kan erbjudas i akuta situationer t.ex. om hjälpbehovet tillfälligt ökar så att hjälpinsatserna blir otillräckliga eller om en anhörigvårdare blir tillfälligt sjuk.

4 Beslut om hjälp i hemmet

Socialtjänstlagen 3 kap. 6 §

”Socialnämnden bör genom hemtjänst, dagverksamheter eller annan liknande social tjänst underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra.”

Samtliga beslut ska innehålla schablontider och frekvens. Beslut där schablontiden sammantaget överstiger 150 timmar per månad beslutas av Socialnämnden.

Biståndsbesluten är i grunden alltid tidsbegränsade, men undantag kan ske t.ex. vid förflyttningar och ledsagning.

Hemtjänst delas in i:

- Omsorg
- Praktisk hjälp
- Sociala insatser

4.1 Omsorg

Med omsorg avses de personliga insatser som behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan handla om hjälp för att kunna äta och dricka, klä sig och förflytta sig, sköta personlig hygien och i övrigt insatser för att bryta isolering och för att känna trygghet och säkerhet i hemmet. Det är av stor vikt att den enskildes egna förmågor bibehålls och/eller förstärks. I många fall är konsultation och samverkan med kommunens arbetsterapeut/sjukgymnast av betydelse.

4.1.1 Daglig personlig hygien

Det är skäligt att få hjälp med personlig hygien morgon och kväll, inklusive hjälp med munhygien, om man inte klarar det själv. Hjälp med nagelvård, rakning och/eller hårvård men även i förekommande fall make-up är också en daglig insats för att uppnå skälig levnadsnivå. Rengöring av hjälpmedel ingår i daglig personlig hygien, såsom hörapparat, glasögon, mask och rullator.

4.1.2 Dusch eller bad

Det är skäligt att få hjälp till dusch/bad två gånger i veckan. I det ingår även hårtvätt, hårvård samt hudvård. Uppsnyggning av dusch- eller badutrymmet efter dusch/bad kan med fördel ingå vid insatsen.

Kommentar::

Avsteg från tillämpningsanvisningarna kan göras när skäl föreligger, t.ex. vid inkontinensbesvär.

4.1.3 På/avklädning

Föreligger funktionsnedsättning hos den enskilde ska hjälp ges med att klä på respektive klä av sig morgon och kväll.

4.1.4 Toalettbesök

Stöd och hjälp efter den enskildes behov med toalettbesök/byte av inkontinensskydd, tömning av kateter/urinpåse/stomipåse sker vanligtvis vid planerade besök under dygnet.

Hjälp med nedre personlig hygien i samband med toalettbesök ges vid behov.

Kommentar:

Beslutet behöver inte omfatta frekvens.

4.1.5 Förflyttningar i det egna hemmet

Den som behöver hjälp för att förflytta sig i och ur säng, till och från stol/rullstol/toalett ska få hjälp till detta.

Stöd och hjälp med förflyttningar sker vanligtvis vid planerade besök under hela dygnet.

Kommentar:

Beslutet behöver inte omfatta frekvens.

I de fall hjälp med förflyttning är aktuellt bör hemtjänsten konsultera arbetsterapeut/sjukgymnast.

4.1.6 Bäddning och renbäddning

Stöd och hjälp med bäddning beviljas när den enskilde inte själv kan bädda sin säng.

I insatsen ingår att på morgonen lägga tillräta sängkläderna och lägga på överkast samt att på kvällen bädda upp inför natten. I insatsen renbäddning ingår att lägga sängkläderna i tvätten, bädda med nya sängkläder samt vädring en kort stund av täcke och kudde. Hjälp med renbäddning av sängkläderna beviljas i normalfallet en gång var 14: dag.

Kommentar:

Avsteg från tillämpningsanvisningarna kan göras om skäl föreligger, t.ex. vid inkontinens och allergi.

4.1.7 Måltider och måltidssituation

De som inte själv kan tillreda måltider (frukost, lunch, middag samt mellanmål) ska säkerställas detta. Hur måltiderna ska lösas kan variera beroende på det enskilda behovet.

Den som inte kan äta själv ska få hjälp med detta. Hjälpen kan bestå av att maten skärs upp eller finfördelas. Assistansen kan också bestå av annat stöd, t.ex. **sällskap vid måltider**, matning eller att hemtjänstens personal bidrar till att stimulera en hjälptagare att äta. **Detta ska beskrivas i genomförandeplanen.**

4.1.8 Måltider ordinärt boende

Enklare frukost och lunch tillagas i den enskildes hem. Detsamma gäller kvällsmål och eventuell hjälp med tillredning av mellanmål.

För huvudmåltid ska i första hand matdistribution tillgodose behovet av måltid.

I beslutet bör framgå om maten ska läggas upp på tallrik samt att duka fram/bort eventuella tillbehör och diska.

Om behov inte kan tillgodoses genom matdistribution kan måltiderna behöva ordnas på andra sätt, t.ex. genom att den sökande beviljas hjälp med **enklare** beredning av mat i hemmet av prefabricerad mat, fryst eller kyld färdiglagad mat.

Kommentar:

Kommunens rutiner för att förebygga och behandla undernäring ska beaktas.

Även om krav inte kan ställas är det önskvärt att den som beviljas hjälp med matdistribution har tillgång till mikrovågsugn för att beredningen ska underlättas.

4.1.9 Trygghet

Att känna sig trygg i sin bostad är en viktig faktor för att kunna bo kvar i hemmet. Trygghet kan uppnås på olika sätt och bör hanteras på följande sätt i det egna boendet.

1. Trygghetstelefon

Trygghetstelefon är ett alternativ för att tillgodose trygghetsbehov i ordinärt boende.

Kriteriet för att bli beviljad trygghetstelefon är upplevd oro, förhöjd risk att falla etc. Vid behov av trygghet som grundas på upplevd ensamhet eller allmän oro bör behovet tillgodoses genom annan insats.

Kommentar:

Det måste finnas en fungerande mobiltäckning samt elektricitet i bostaden för att kunna få trygghetstelefon i ordinärt boende, vilket den enskilde ansvarar för.

Insatsen beviljas inte till enskild som inte förstår eller förmår använda utrustningen då är det bättre med daglig tillsyn.

Den enskilde måste lämna medgivande att personal har tillträde till lägenheten vid larm.

Larm-matta, rörelsevakt, dörrlarm eller annat individuellt larm i förebyggande syfte beslutas/utprovas av omvårdnadsansvarig sjuksköterska eller enhetschef. **Dessa får man inte biståndsbeslut på.**

2. Telefonservice

Telefonservice kan beviljas om den enskilde inte kan hantera och påkalla hjälp via trygghetstelefonen. Trygghet kan uppnås genom att den enskilde blir kontaktad via telefonsamtal. Insatsens syfte är att tillgodose trygghetsbehov i den enskildes bostad, och innebär att personal ringer upp den enskilde vid avtalade frekvens. Om den enskilde inte svarar har personalen ansvar för att kontrollera orsaken till detta och vidta de åtgärder man kommit överens om.

Kommentar:

Den enskilde lämnar medgivande att personal har tillträde till bostaden om svar inte erhålls.

Det är den enskildes ansvar att inneha telefon.

Insatsen beviljas inte för enskild som kan använda sig av trygghetstelefon/trygghetslarm av sociala aspekter. ~~inte kan använda telefon~~

Insatsen beviljas inte när behovet tillgodoses med insats i form av tillsyn. ~~eller trygghetslarm~~

3. Tillsyn

Om en person inte själv kan påkalla hjälp, har demenssjukdom eller vid uttalad oro och otrygghet som leder till negativa konsekvenser för den enskilde kan regelbunden tillsyn beviljas.

Personal besöker den enskilde vid ett eller flera avtalade tidpunkter under dygnet. Vid tillsyn kan den enskilda få enkla insatser gjorda såsom att slå på tv eller ett glas vatten. ~~Om det är lämpligt kan behovet av tillsyn kombineras med annan insats, till exempel telefonservice.~~

Kommentar:

Den enskilde lämnar medgivande att personal har tillträde till bostaden.

4.2 Praktisk hjälp/serviceinsatser

Vid bedömning och beslut som avser ansökan om praktisk hjälp ska hänsyn tas till vad som betraktas som skälig levnadsnivå när det gäller behov av vissa insatser. Utgångspunkten är att den enskilde ska ges möjlighet att bibehålla eller återfå funktioner, vilket ska framgå av utredningsunderlaget (målet med insatsen).

Sammanlevande makar och sambor betalar en avgift för dessa hemtjänstinsatser som kommer båda till del i deras gemensamma hushåll. Den ena parten står som huvudsökande och den andra som medsökande. Två personakter upprättas.

4.2.1 Städning

Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt bör det i normalfallet vara skäligt att få sin bostad städad var tredje vecka. Den enskilde ansvarar att det finns fungerande städutrustning samt städmedel.

I insatsen ingår städning av de rum som används av den enskilde, normalt 2 rum och kök.

- Dammtorkning
- Dammsugning och fukttorkning av golv
- Dammsugning av mattor
- Städning av hygienutrymme
- Torka av köksytor

- Lättare insatser som att plocka undan, blomvattning, byte av glödlampor
- Ta hand om hushållsoppor görs med tätare frekvens, exempelvis dagligen.

Kommentar:

Avsteg från tillämpningsanvisningarna kan göras om skäl föreligger, t.ex. vid allergi/astma behövs det ett intyg av läkare.

4.2.1.1 Storstädning

Att få hjälp med storstädning eller frosta av frysen ingår inte inom ramen för en skälig levnadsnivå.

4.2.1.2 Fönsterputs

För den som behöver hjälp med att putsa fönster och det inte kan tillgodoses på annat sätt ska insatsen beviljas. Skäligt är att få hjälp med att putsa fönstren två gånger per år.

I insatsen ingår fönsterputs av de rum som används av den enskilde, normalt 2 rum och kök. I uppgiften ingår även att byta gardiner och rengöring av fönsterfoder.

4.2.2 Tvätt och klädvård

Den som inte klarar av att själv sköta sin tvätt och vård av kläder har rätt att få hjälp med det en gång per vecka.

I klädvård ingår att hänga tvätt/torktumla, att få sina gångkläder strukna, t.ex. skjortor och blusar samt att få hjälp med att sy i knappar. Vidare ingår sortering av tvätten samt att få tvätten inlagda i skåp om den enskilde inte kan göra detta själv.

Den enskilde ansvarar att det finns tvättmaskin om tvättstuga inte finns samt strykjärn.

4.2.3 Inköp och andra ärenden

Det ingår i en skälig levnadsnivå att få hjälp med inköp och enklare ärenden. Vanligtvis handlar det om inköp av matvaror, vilket i normalfallet är en gång i veckan. Med inköp inkluderas även apoteksärende.

Hjälp med enklare postärenden, t.ex. brevförsändelser eller paket, ska ingå i skälig levnadsnivå om detta inte kan tillgodoses på annat sätt.

Att hämta in posten samt att ta ut pengar (enligt gällande rutin) ingår under insatsen andra ärenden.

Kommentar:

Behöver någon hjälp med exempelvis klädinköp gör den enskilde en ansökan om detta som då kan få detta behov beviljat i form av en punktinsats.

5 Sociala insatser

Socialtjänstlagen 5 kap. 4 § andra st:

”Socialnämnden ska verka för att äldre personer får möjlighet att ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra”.

Personer som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte själv kan tillgodose sitt behov av social samvaro och social aktivitet kan beviljas detta, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det gäller även om man inte har förmåga att på egen hand klara utevistelse eller promenad.

Insatsen bedöms utifrån det individuella behovet, för skälig levnadsnivå är följande aktuella. **I normalfallet beviljas en eller två av nedanstående sociala insatser.**

- samvaro och social aktivitet i hemmet
- dagvård
- promenader/utevistelser
- kontaktperson

5.1 Samvaro och social aktivitet i hemmet

Har den enskilde inte förmågan att delta i aktiviteter utanför hemmet kan social samvaro beviljas i det egna hemmet för t.ex.; högläsning, kortspel eller annan aktivitet.

Insatsen beviljas i normalfallet **högst** två gånger per vecka.

5.2 Dagvård

Dagvård beviljas i syfte att bryta isolering och avlasta närstående. Det innebär att få vistas i en förståelsefull och trygg miljö där den enskilde får tid för att utföra de funktionsuppehållande aktiviteter som han/hon behärskar. Målet för verksamheten är att stärka den enskildes livskvalitet, självförtroende **och möjliggöra att kunna bo kvar längre i hemmet. I beslutet ingår transport till och från lokalen samt måltid och fika under dagen.**

Vid behov kan en kostnadsfri ”prova på dag” bokas av biståndshandläggare.

Insatsen beviljas i **högst** två gånger per vecka. **Undantag kan förekomma som beviljas i samråd mellan biståndshandläggare och chef.**

5.3 Promenader (utevistelse)

För att beviljas promenader/utevistelser ska den enskilde sakna förmåga att själv kunna gå ut. Promenad erbjuds i den enskildes närområde. **Om den enskilde har svårigheter att gå bör utevistelsen anpassas utifrån närmiljö och funktionsnedsättning.**

I normalfallet beviljas insatsen två gånger per vecka. Vid ogynnsamma väderförhållanden eller försämrad dagsform kan social samvaro erbjudas istället för beviljad promenad.

5.4 Kontaktperson

De som på grund av funktionsnedsättning eller av andra skäl möter stora svårigheter i sin vardag, eller äldre personer som behöver tillfälligt stöd för att bryta isolering kan beviljas kontaktperson. Kontaktperson enligt socialtjänstlagen fungerar som ett personligt stöd för den enskilde utanför hemmet, exempelvis att kunna utöva sina intressen eller att kunna delta i samhälleliga aktiviteter.

Kontaktpersonen får inte utföra omvårdnad eller vara juridisk företrädare som exempelvis vid ekonomiska frågor.

I normalfallet beviljas insatsen vid två fysiska träffar och två telefonsamtal per månad.

6 Individstöd

Insatsen vänder sig till vuxna mellan 18 - 65 år som har en funktionsnedsättning med anledning av eller med kombinationer av psykisk funktionsnedsättning, neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller lindrig begåvningsmässig funktionsnedsättning.

Funktionsnedsättningen ska styrkas med underlag i form av intyg/utredning till biståndshandläggare eller socialsekreterare. Insatsen omfattar inte personer som har bestående hjälpbehov som kontinuerligt måste utföras åt den enskilde.

Biståndshandläggaren utreder och kartlägger den enskildes behov, funktioner och ska formulera ett hjälpbehov. Individstödjare och den enskilde bryter sedan ner det till delmål och aktiviteter. Resultatet blir en mer detaljerad plan, som ska följas upp och uppdateras kontinuerligt.

Insatsen prövas individuellt och bedöms utifrån den enskildes egna resurser och svårigheter. Den enskilde ska ha behov av ett kvalificerat och individuellt utformat pedagogiskt stöd i sitt hem och i sociala situationer utanför hemmet. Ett eller flera av följande områden ska vara aktuella och utveckling mot självständighet ska bedömas möjlig.

- Behov av individanpassat stöd för att organisera och genomföra aktiviteter i sin dagliga livsföring.
- Behov av individanpassat stöd i samspelet med andra människor.
- Behov av individanpassat stöd för att genomföra aktiviteter utanför hemmet.
- Behov av en struktur och aktiv samordning av stöd, vård och service från olika huvudmän.

Individstöd beviljas initialt maximalt tre månader maximalt **tre gånger i veckan**. Syftet är att snabbt utvärdera de uppsatta målen, därefter kan insatsen beviljas för längre tidsperioder men maximalt ett år i sänder. **totalt högst två år. De första 3 månaderna är kostnadsfria, därefter tillämpas avgifter enligt hemtjänsttaxan.**

7 Övrigt

7.1 Ledsagning - utanför bostaden

Ledsagning kan beviljas om den enskilde behöver hjälp med förflyttning och annan hjälp utanför bostaden.

Ledsagning kan beviljas till och från aktiviteter utanför hemmet t. ex. träffpunkt, kurser, besök hos läkare, tandläkare, frisör, fotvård eller liknande samt till betydelsefulla aktiviteter för den enskilde.

Ledsagning beviljas alltid utifrån den enskildes individuella behov **exempelvis kognitiv svikt, otrygghet eller stort omvårdnadsbehov.**

Vid sjukresa ska ledsagning till och från mottagningen i första hand tillhandahållas via taxibolag/Region. Beställningen av ledsagare görs av den enskilde vid sjukresebeställning.

7.2 Assistans med egenvård

Egenvård är hälso- och sjukvårdsåtgärder som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv kan ansvara för, t.ex. ta sin medicin enligt ordination, ta ögondroppar, viss omläggning **eller rehabilitering**. Genomförandet av vård med eget ansvar är inte hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Om den enskilde behöver praktisk hjälp för att utföra egenvården kan beslut om assistans för egenvård beviljas, under förutsättning att den enskilde kan vägleda personalen.

Kommunen kan avslå ansökan om det bedöms att behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom bistånd. Individens har då själv ansvar för att utföra egenvården.

Om personen inte kan vägleda personalen tillhör uppgiften det ansvarsområde som stadgas av hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Kommentar:

Ett komplett egenvårdsintyg, från läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska bifogas ansökan.

Av egenvårdsintyget ska framgå:

- Vilken åtgärd som har bedömts som egenvård
- Om patienten själv eller med hjälp av någon annan ska utföra egenvården
- Hur informationen och instruktioner till dem som ska utföra egenvården ska ges
- Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas, om patienten har drabbats

av eller har utsatts för risk att drabbas av skada eller sjukdom i samband med egenvård

- Vilka åtgärder som ska vidtas och vem som ska kontaktas, om patientens situation förändras
- Hur, av vem och när bedömningen av egenvård följs upp.

Hänvisning till:

<https://insidan.ange.se/download/18.2b162e85172e510106a656c1/1596620810559/%C3%96verenskommelse%20om%20egenv%C3%A5rd%20VN%20120501%20Slutlig.pdf>

7.3 Skötsel av husdjur

Skötseln av husdjur bedöms vanligtvis inte ingå i en skälig levnadsnivå. Vid speciella fall ska ansökan behandlas i samråd med biståndshandläggare och chef.

7.4 Grövre sysslor

Grövre sysslor som snöskottning, sandning, gräsklippning mm. bedöms vanligtvis inte ingå i en skälig levnadsnivå utan hänvisas till kommunens servicegrupp.

8 Stöd till anhöriga

Socialtjänstlagen 5 kap. 10 §

”Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder”.

Syftet med stödet är att minska anhörigas psykiska och fysiska belastning och ska vara individuellt anpassat.

Stöd till anhöriga kan utformas på följande sätt:

- **Stöd efter behovsprövning**
- **Anhörigstöd utan behovsprövning**

8.1 Stöd efter behovsprövning

Avlösning i hemmet, växelvård, dagvård (se avsnitt 5.2) och hemtjänst (se avsnitt 4) är exempel på insatser som kan beviljas den enskilde och närstående som vårdar/stöttar personen i hemmet. Insatsen beviljas den hjälpbehövande.

8.1.1 Avlösning i hemmet

Syfte med insatsen är att ge möjlighet till egen tid för återhämtning till de personer som vårdar närstående som är långvarigt sjuk eller har funktionsvariation. Syftet är även att förebygga att den närstående blir fysiskt eller psykiskt nedsliten.

Avlösaren bistår med tillsyn och stöd i den dagliga livsföringen under närståendes frånvaro.

I normalfallet beviljas avlösning upp till 20 timmar i månaden.

8.1.2 Växelvård

Vid behov av avlastning till närstående över hela dygnet kan växelvård erbjudas på korttidsboende.

Syftet är att ge den närstående avlastning och möjliggöra att den enskilde kan bo hemma längre.

I normalfallet beviljas växelvård en, maximalt två veckor i månaden. Om behovet är större kan den enskilde i stället uppmanas att ansöka om särskilt boende.

8.2 Anhörigstöd ej behovsprövning

Anhörigstöd är en förebyggande verksamhet som är tillgängligt för alla som vårdar eller stödjer en närstående.

Stödet är avgiftsfritt och tillhandahålls i form av generella tjänster. Följande kan erbjudas: råd och stöd, information om socialtjänstens verksamhet, enskilda samtal, hembesök, kontakt med andra anhöriga, informationsdagar och föreläsningar.

Stödet tillhandahålls av kommunens anhörigkonsulent.

8.3 Anhörigbidrag/-anställning

Anhörigbidrag/-anställning har tidigare beviljats till personer som vårdat närstående. Detta har upphört och kommunen hänvisar numera till hemtjänstinsatser.

Om närstående behöver avstå från förvärvsarbete för att ta hand om någon som är allvarligt sjuk kan närståendepenning sökas hos Försäkringskassan.